

หนอนจิ๋ว Microworm

กรมประมง

เกษตรกลาง จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร. 0 2940 6130-45 ต่อ 4511-13

โทรสาร 0 2562 0513

Microworm

หนอนจิ๋ว

Panagrellus sp.

ເພດເມີຍ

ເພດຜູ້

หนอนจิ๋ว หรือ ไมโครเวิร์ม มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า (*Panagrellus* sp.) อยู่ในพวกหนอนตัวกลม Class Nematoda มีการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ โดยเพศผู้มีหางหยัก ขนาดเล็กกว่าและมีจำนวนน้อยกว่าเพศเมีย มีวงจรชีวิตประมาณ 20-25 วัน โดยมีความยาวประมาณ 0.08-0.14 มิลลิเมตร หนอนจิ๋วขนาดเล็กที่สุดมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.01 มิลลิเมตร ยาว 0.08 มิลลิเมตร หนอนจิ๋ว 1 กรัม มีจำนวน 60,000 – 100,000 ตัว ซึ่งเป็นหนอนจิ๋วขนาดเล็ก 60% และขนาดกลางถึงตัวเต็มวัย 40% หนอนจิ๋ว ตัวเมีย 1 ตัว สามารถให้ตัวอ่อนได้มากถึง 300 ตัว และตัวอ่อนของหนอนจิ๋วเจริญเติบโตเป็นตัวเต็มวัยภายใน 3 วัน

หนอนจิ๋วต่างกับพยาธิตรงที่ไม่มีอันตรายกับคน เนื่องจากหนอนชนิดนี้จะกินแต่สิ่งมีชีวิตขนาดเล็กมากๆ เช่น ยีสต์ เป็นต้น

จุดเด่นอีกประการ คือ หนอนจิ๋วสามารถมีชีวิตอยู่ในน้ำได้นาน 24-72 ชั่วโมง ซึ่งนานกว่าไรแดง ดังนั้นหนอนจิ๋วสามารถนำมาใช้อนุบาลลูกปลาวัยอ่อน เนื่องจากเพาะขยายพันธุ์ได้ง่ายและต้นทุนต่ำ

คุณค่าทางโภชนาการ

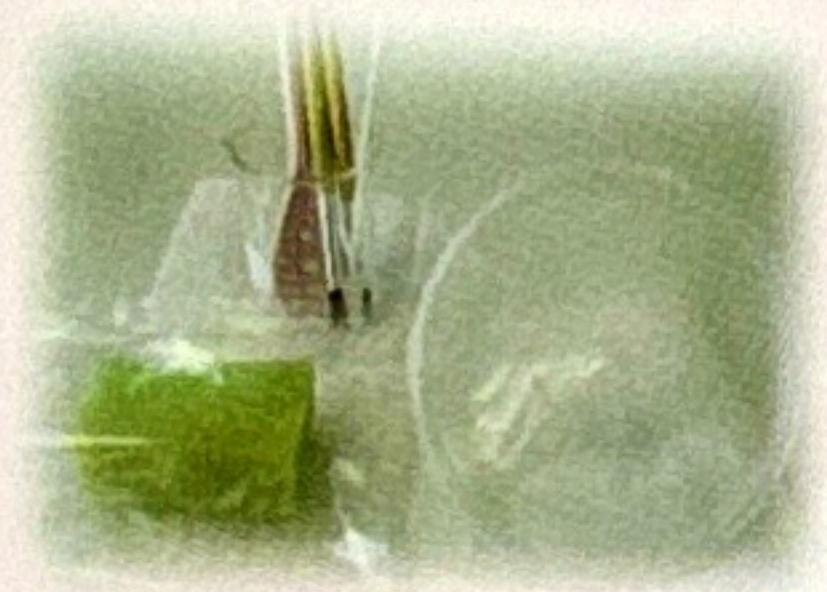
- หนอนจิ๋วประกอบด้วยน้ำ 76%
- โปรตีน 40-45%
(น้ำหนักแห้ง)
- ไขมัน 15-20%
(น้ำหนักแห้ง)

องค์ประกอบทางเคมี

- กรดไขมัน 12%
- ไกลโคเจน 7%
- กรดอินทรีย์ 1%
- กรดนิวคลีอิก 1%
- กรดไขมันประเภทโอเมก้า 6 (กรดลิโนเลอิก) มีค่าสูงกว่าโรติเฟออร์และไรแดงถึง 6 เท่า

อุปกรณ์และอาหาร

1. กล่องพลาสติกใส
2. ฟุ้งันระบายสีขนาดเล็ก
3. ช้อนชา
4. ฟองน้ำหรือสำลี
5. ชันวาง
6. ข้าวโอ๊ต
7. ยีสต์
8. น้ำต้มสุก

การเพาะเลี้ยงหนอนจิ้ง

1. เตรียมกล่องพลาสติกใส โดยเจาะรูบนฝาด้านบน ประมาณ 4-6 รู เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก
2. นำกล่องมาลวกน้ำร้อน เพื่อฆ่าแบคทีเรีย และ เชื้อรา แล้วตั้งทิ้งไว้ให้แห้งและเย็น
3. ตักฟองน้ำเป็นชิ้นเล็กๆ อุดไว้ที่รูบนฝาภาชนะ พลาสติก เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวกและ ป้องกันแมลงอื่นมาวางไข่

4. ใส่ข้าวโอ๊ตซึ่งอบที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 2 ชั่วโมง จำนวน 20 กรัม ในกล่องพลาสติกใส จากนั้นพรมน้ำนึ่งสุกประมาณ 50-60 มิลลิลิตร คลุกเคล้าให้ทั่วแล้วรอให้เย็น

5. โรยผงยีสต์ 2 กรัม ลงบนข้าวโอ๊ต คลุกเคล้าให้เข้ากัน

6. ใส่หัวเชื้อหนอนจิ๋วลงไป ในอาหารโดยใช้ฟุ้งกันเบอร์ 4 ป้ายหัวเชื้อลงบนผิวหน้าอาหารที่เตรียมไว้ 5-6 ครั้ง

7. ปิดฝากล่อง วางบนชั้นที่มีน้ำหล่อที่ขาชั้น เพื่อเป็นการป้องกันมคมารบกวนทิ้งไว้ประมาณ 3-5 วัน หนอนจะเจริญเติบโตและเคลื่อนที่จากอาหารชั้นมารอบๆ ขอบภาชนะ ซึ่งสามารถมองเห็นเป็นเส้นเล็กๆ สีขาวขุ่น

8. ควรทำการเปลี่ยนอาหารเมื่ออาหารมีกลิ่นเหม็น หรือสีของอาหารเปลี่ยนไปจากเดิม หรือสังเกตจากจำนวนหนอน ที่บริเวณผิวหน้าของอาหารลดน้อยลง สำหรับหนอนจิ๋วที่เหลือน้อยนี้ สามารถทำเป็นหัวเชื้อสำหรับการเลี้ยงครั้งต่อไปได้

9. หนอนจิ๋วที่เลี้ยง 1 ครั้ง สามารถเก็บเกี่ยวได้นาน 10-15 วัน

วิธีการนำไปใช้

ควรทำความสะอาดหนอนจิวก่อน เพื่อป้องกัน
ไม่ให้น้ำเน่าเสียได้ง่าย โดยใช้ไม้ไผ่หรือฟูกัน
ปาดตัวหนอนที่เกาะตามขอบกล่องพลาสติกมาแกว่ง
ในน้ำสะอาด เพื่อให้เศษอาหารหลุดจากตัวหนอน
รอกจนกระทั่งหนอนจมลงสู่ก้นภาชนะจึงรินน้ำส่วนบน
ออก เติมน้ำสะอาดใหม่ ล้างจนกระทั่งน้ำไม่ขุ่น เทน้ำ
ที่ใช้ล้างหนอนจิวกออกให้มากที่สุด จึงนำหนอนจิวกไป
ใช้โดยอาจเทหนอนจิวกลงเลี้ยงเลย หรือค่อยๆ ใช้
หลอดคูด คูดหนอนจิวกไปใช้ทีละน้อย

ประโยชน์

ใช้สำหรับเป็นอาหารอนุบาลลูกสัตว์น้ำ
วัยอ่อน หรือปลาที่มีขนาดเล็ก เช่น ปลาม้าลาย
ปลาชีว้างหวาน ปลาหางนกยูง ปลากัด ปลาซอด
ปลาเรนโบว์ เป็นต้น หนอนจิวกสามารถใช้ทดแทน
อาร์ทีเมียและไรแดงได้

ปลากัด

ปลาเรนโบว์

ปลาหางนกยูง

ที่มา : กลุ่มงานวิจัยอาหารมีชีวิตสัตว์น้ำจืด
สถาบันวิจัยอาหารสัตว์น้ำจืด
ชั้น 5 ตึกปลอดประสพ กรมประมง